

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
10 juli 2023 (mondelinge uitspraak 6 juli 2023)

Zitting: 6 juli 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van ....
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 043

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klager is het niet eens met de aangezegde medicatie
Klager is het niet eens met de ingrijpmedicatie van 22 juni 2023 en vond dit niet nodig

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 27 juni 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 29 juni 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 29 juni 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 6 juli 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 5 juli 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 6 juli 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch, dan wel per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van de beslissing tot het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van de medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op .... In voorgeschiedenis is hij bekend met een kortdurende psychotische episode waarvoor hij in 2021 met een CM opgenomen is geweest. Op 20 juni 2023 wordt klager vanuit de crisisdienst met een CM opgenomen in verband met een psychotisch toestandsbeeld.

Op 20 juni 2023 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie is toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 20 juni 2023 onderzocht en op 20 juni 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 20 juni 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 20 juni 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 20 juni 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: Het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat klager een psychose heeft. Hierdoor weet hij niet goed wat echt is en wat niet. Dat maakt dat hij in gevaarlijke situaties terecht kan komen. Zo bestaat het risico op levensgevaar als klager in een psychose ergens vanaf springt of aan het verkeer deelneemt. Ook dreigt er uitputting doordat klager meer dan 100 kilometer heeft gefietst zonder te eten en weinig te drinken. De psychose verbleekt met rust, die klager op de afdeling kan krijgen. Ook kan hij medicatie krijgen. Mocht er een noodsituatie ontstaan dan kan hij verplicht medicatie krijgen, in pilvorm of in prikvorm.

Op 23 juni 2023 heeft de rechtbank Gelderland een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel voor drie weken verleend, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toedienen van medicatie, is toegewezen. Er is een KMU ontvangen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 23 juni 2023 onderzocht en op 23 juni 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 26 juni 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 26 juni 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief 26 juni 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: Het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat er sprake is van een psychotische episode, waarbij klager niet inziet dat hier sprake van is. Klager is achterdochtig, hoort stemmen en denkt dat verscheidene instanties (zoals de AIVD) achter hem aanzitten.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het met hem persoonlijk wel gaat. Hij zegt dat hij zichzelf meer aan het behandelen is en anderen ook behandelt. Klager vindt de situatie schandalig. Hij vraagt zich af hoezo de instelling een mental hospital wordt genoemd; Bij hitte wordt water op het dak gespoten en kun je niet slapen van het geluid hiervan. Klager vertelt dat hij een tekening op een bord heeft gemaakt. Hij vertelt dat hij in de keuken zat met drie begeleiders met een kopje koffie of thee. Niemand deed of zei iets tegen klager. Klager wilde naar de supermarkt zonder begeleiding dat niet mocht. Klager zegt dat hij een beetje autistisch is en dat dit emotie bij hem opwekte.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij op 22 juni 2023 zijn medicatie weigerde en dat hij uit eigen beweging in de tuin is gaan zitten. Er kwamen vervolgens vijf personen met twee spuiten naar hem toe. Klager lag plat op de grond en voelde zich als een dier behandeld, terwijl hij twee injecties kreeg.

Gevraagd of het niet meer gebruiken van cannabis ermee te maken heeft dat klager zich op 3 juli beter en op 5 juli nog weer beter voelt laat klager een zakje wiet zien en zegt hij dat hij hiervan niets heeft gebruikt. Klager vertelt dat hij bij opname twee gram bij zich had en dat hij één gram heeft ingeleverd. Het andere gram heeft hij stiekem onder zich gehouden om aan te tonen dat hij niet gebruikt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat wiet een rolde speelde in zijn leven en dat de wiet zijn stress verlaagde. Klager vertelt dat hij twee jaar geleden suïcidaal was en dat wiet dit tegengaat. Hij vertelt dat hij heeft gehoord dat in Amerika wiet wordt gebruikt bij autisme. In Nederland is wiet echter veel te sterk in vergelijking met andere ons omringende landen.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd, antwoordt hij dat graag een psycholoog wil en hulp van een maatschappelijk werker wenst in verband met zijn eenzaamheid en ook is klager bereid om eenmaal per maand een controle bij ... te laten doen. Klager zegt dat wiet hem niet heeft beschadigd.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt hij dat klager zich een periode wenst zonder medicatie. Er is veel te snel naar ingrijpmedicatie gegrepen. Er is volgens de pvp geen sprake van een psychose en er zijn geen psychotische kenmerken aanwezig bij hem. De pvp wijst erop dat de VCM volgende week afloopt en dat de situatie is veranderd.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. K. als waarnemer dat er op dit moment nog geen ZM is aangevraagd. Er is nog geen duidelijkheid over de progressie van het natuurlijk herstel.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. K. dat hij klager deze week nog niet heeft gesproken, maar dat hij ziet dat klager niet volledig wilsbekwaam is. Hij zegt dat hij het niet met klager eens is over de inschatting van het effect van cannabis op de psychose. Cannabis was in het verleden de grootste veroorzaker van de psychose bij klager. Dhr. H. vult hierop aan dat er twee zaken spelen met betrekking tot de wilsbekwaamheid, te weten de wilsbekwaamheid ten aanzien van de cannabis en de wilsbekwaamheid ten aanzien de psychose. Klager ziet het verband hiertussen niet.

Op de vraag van de commissie of er een expliciete beoordeling van de wilsbekwaamheid is gedaan antwoordt dhr. H. er dat er nog geen onderzoek hiernaar door een onafhankelijk psychiater is geweest. Dhr. H. acht klager beperkt wilsbekwaam en dit leidt hij af uit hoe klager zich presenteert op de hoorzitting en de wijze waarop hij communiceert wat zeer breedsprakig is. Klager raakt de draad van het verhaal kwijt en kan moeilijk hoofd- en bijzaken onderscheiden, dit zijn volgens dhr. H. indicatoren voor een psychose.

Gevraagd hiernaar antwoordt dhr. H. dat hij bewust nog geen ZM heeft aangevraagd, omdat hij wil wachten op het oordeel van de commissie met betrekking tot de verplichte medicatie. Bovendien zegt dhr. H. dat als er geen indicatie is voor de verplichte medicatie, er dan ook geen reden tot verdere opname is.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester op 20 juni 2023 genomen crisismaatregel, de door de rechtbank op 23 juni 2023 verleende machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen

toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 20 juni 2023 en 26 juni 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 20 juni 2023 en 26 juni 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 20 juni 2023 en op 26 juni 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 20 juni 2023 en op 26 juni 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 20 juni 2023 en op 26 juni 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 20 juni 2023 en op 26 juni 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie zal eerst de klacht van de toediening van noodmedicatie als vorm van verplichte zorg toetsen en daarna een oordeel geven over de klacht in hoeverre de medicatie op dit moment als preventieve medicatie in depotvorm als vorm van verplichte zorg noodzakelijk is.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, op 22 juni 2023 zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van (nood)medicatie leidt tot ernstig nadeel. Klager heeft een psychose en had behoefte aan medicatie om het ernstig nadeel te beperken dan wel te voorkomen. Klager weigerde de medicatie en toonde agressief gedrag naar behandelaren op dat moment. Dat maakt dat hij in gevaarlijke situaties terecht kan komen.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg bestaande uit toegediende noodmedicatie van 22 juni 2023 tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg bestaande uit de noodmedicatie van 22 juni 2023 doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van noodmedicatie op 22 juni 2023 voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de toediening van noodmedicatie als vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvggz **ongegrond**.

Voorts zal de commissie een oordeel geven over de klacht in hoeverre verplichte zorg in de vorm van preventieve depot medicatie op dit moment voldoet aan de in de wet gestelde eisen.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus dat het de afgelopen twee weken steeds beter gaat met klager en dat de psychotische kenmerken nagenoeg zijn verdwenen. In het verweer leest de commissie dat klager op 3 juli 2023 minder psychotische kenmerken vertoonde en op 5 juli 2023 was een verdere verbetering zichtbaar. Op de zitting van 6 juli was klager gespannen, goed in contact en kon zijn visie op de klachten en de verplichte medicatie goed onder woorden brengen.

Op de zitting is gebleken dat er geen recente toets is gedaan in hoeverre klager wilsonbekwaam is terzake het gebruik van preventieve anti psychotische medicatie.

De rechtbank heeft op 23 juni 2023 de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend voor de duur van drie weken. De commissie stelt vast dat de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verloopt op 14 juli 2023. De commissie neemt in haar overweging om tot een oordeel te komen mee dat de zorgverantwoordelijke tot het moment van de zitting van de commissie geen voorbereidingen treft voor de aanvraag van een zorgmachtiging en aangeeft het oordeel van de commissie af te wachten over de verplichte zorg.

Verplichte zorg is het ultimum remedium. Op dit moment is de toediening van medicatie als verplichte zorg van klager opgeschort en het gaat naar omstandigheden redelijk met hem. Op de zitting geeft klager aan dat hij inziet dat de wiet weliswaar hem rustig maakt van zijn autisme. Tegelijkertijd erkent klager dat de wiet luxerend werkt op het ontstaan van een psychische ontregeling bij hem. Dit leidt ertoe dat de commissie tot de conclusie komt dat toediening van een depot Haldol ter voorkoming van psychoses als klager wiet neemt op dit moment nog te prematuur is. Het toedienen van preventieve depot medicatie als vorm van verplichte zorg is volgens de commissie niet proportioneel. Dit betekent dat niet aan de wettelijke eisen wordt voldaan om verplichte zorg toe te dienen.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot het toedienen van preventieve anti psychotische medicatie niet voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en daarom niet aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de toediening van preventieve medicatie in de vorm van een depot Haldol als vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvvggz **gegrond**.

De commissie geeft klager serieus in overweging om, zoals hij ook aangaf op de zitting, zich onder behandeling te laten stellen bij Tactus om aan zijn verslavingsproblematiek te werken en zich door een psycholoog te laten begeleiden en behandelen om aan de vermindering van zijn eenzaamheid te werken.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht met betrekking tot de het toedienen van noodmedicatie op 22 juni 2023 **ongegron**d en de klacht tot toedienen van preventieve medicatie **gegron**d.

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. R. Fiddelaar, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.